

Idejas radošiem risinājumiem Rugāju novada ilgtspējīgai attīstības stratēģijai

2011.gada 2.-3.novembrī, balstoties uz Britu padomes metodoloģiju pilsētvides jautājumu risināšanai, notika situācijas analīzes un ideju radīšanas aktivitāte "Nākotnes pilsētas spēle" (Future City Game), kuru rīkoja LR VARAM Reģionālo forumu ietvaros sadarbībā ar Britu padomi, Rugāju novada pašvaldību un biedrību „Zināšanu un inovācijas sabiedrība”. Spēles dalībnieku uzdevums bija rosināt radošus priekšlikumus Rugāju novada ilgtspējīgas attīstības veicināšanai.

Spēles gaitā radīto ideju kopsavilkums (skat. pievienotos spēles komandu iesniegto ideju aprakstus):

Idejas nosaukums: „Zināšanu nebeidzamais aplis”

Zaļā komanda: Lonija Melnace, Raimonds Circenis, Līga Kravale, Juris Bleiders, Aina Šņegova

Projekta mērķis ir apzināt amatniekus katrā no ciemiem un sagatavot plašai publikai ceļvedi par Rugāju novadu. Izveidotais ceļvedis būs iespēja jebkura vecuma iedzīvotājam iemācīties jaunas prasmes, lai iegūtās zināšanas būtu iespēja nopelnīt iztiku.

Idejas nosaukums: „Daudzfunkcionāla kultūras centra izveide Rugājos”

Oranžā komanda: Ervīns Šaicāns, Rasma Piliņa, Gunta Grigāne, Dāvis Serds

Projekta mērķis ir izveidot kā nacionālas un reģionālas nozīmes daudzfunkcionālu kultūras centru, nodrošinot daudzveidīgu un kvalitatīvu kultūrvidi, kas tādējādi palielinās novada pievilcību dzīves un darba apstākļiem, veicinās ekonomisko attīstību, kā arī nodrošinās daudzfunkcionālu infrastruktūru kultūras, izglītības, brīvā laika pavadīšanas, sabiedrisko pasākumu, uzņēmējdarbības un citu jomu pakalpojumu sniegšanai.

Idejas nosaukums: „Nerātno dainu festivāls”

Zilā komanda: Guntars Pipurs, Daiga Moroza, Mārīte Orniņa, Nauris Molčanovs

Nerātno dainu festivāls Rugājos iecerēts kā brīvdabas pasākums Rugāju parkā reizi gadā jūlijā 2-3 dienas. Pasākuma programmā pašdarbības kolektīvu priekšnesumi caur deju, dziesmu, mūziku, dzeju, teātri, mākslu, rotaļām ap un par nerātņām dainām un mīlestību. Dalībnieki - Rugāju un apkārtnējo novadu pašdarbības kolektīvi, deju kopas, ansambļi, etnogrāfiskie ansambļi. Skatītāji un klausītāji – novada iedzīvotāji un viesi.

Idejas nosaukums: „6 pēdas virs virszemes”

Dzeltenā komanda: Vita Daukste, Anita Stalidzāne, Maruta Bukša, Valda Šmagre, Roberts Veins

Projekta ideja ir atjaunot Rugājos vilcienu un radīt vēl nebijušu, elpu aizraujošu piedzīvojumu tūri "6 pēdas zem virszemes!" Ar mūsu projekta palīdzību mēs vēlamies iesaistīt Rugāju novada iedzīvotājus, kā arī radīt lielāku interesi tūristu vidū, gan no citām Latvijas pilsētām, kā arī ārzemju tūristu vidū, izveidojot interesantu un vēl nebijušu projektu, kas sevī ietvertu ne tikai apskates objektu iespējas Rugājos, bet arī vairākus izklaides pasākumus. Ar šī projekta palīdzību tiktu veicinātas iedzīvotāju radošās izpausmes, Rugāju novads kļūtu par vienu no tūrisma apmeklētākajiem un iecienītākajiem galamērķiem.

Idejas nosaukums: „Kūlas dedzināšanas festivāls”

Sarkanā komanda: Sandra Kapteine, Ainārs Birkovs, Lauris Krēmers, Iveta Useniece, Andis Slišāns

Idejas nosaukums: „Siena viesnīca” 19.gadsimta stilā

Baltā komanda: Liene Pipure, Inese Feldmane, Elīna Briede – Pulča, Inga Gavare

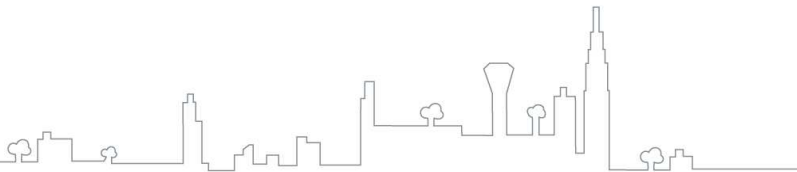
Siena viesnīcas piedāvājumā ietilps gulēšana sienā un uz cisu maisiem, pusdienu ēšana no māla traukiem ar koka karotēm, peldes mēnessgaismā, ogošana, sēņošana, kā arī iespēja apgūt senos amatus – galdnieks, podnieks, dravnieks, kalējs, meitenēm būs iespēja pilnveidot sevi rokdarbu jomā un kļūt par audējām, adītājām, šuvējām un tamborētājām.

Papildus informācija par:

Rugāju spēles rezultātu turpmāko pielietojumu: Laura Kļaviņa, laura.klavina@rugaji.lv, 25623818

„Nākotnes pilsētas spēļu” rīkošanu Latvijā: Vita Brakovska, vita.brakovska@zinis.lv, 29203533

Britu padomes darbību Latvijā un ārvalstīs: Ilze Saleniece, ilze.saleniece@britishcouncil.lv, 67504107

Idejas nosaukums: „Zināšanu nebeidzamais aplis”

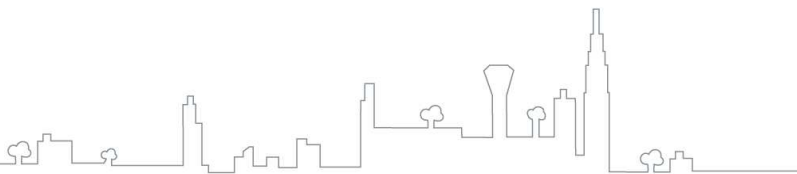
Zaļā komanda: Lonija Melnace, Raimonds Circenis, Līga Kravale, Juris Bleiders, Aina Šņegova

Vai mūsdienās ir daudz cilvēku, kas prot uzmūrēt krāsni vai izveidot koka durvis? Vai katram šāda senā amata meistaram ir pēcnācējs, kas vēlētos būt šī amata turpinātājs un kļūt par mātes/tēva mācekli? Rugāju novads ir pietiekoši plašs ar plašu amatnieku klāstu, kam būtu vēlme dalīties savā pieredzē un amata noslēpumos.

Projekta mērķis ir apzināt amatniekus katrā no ciemiem un sagatavot plašai publikai ceļvedi par Rugāju novadu. Izveidotais ceļvedis būs iespēja jebkura vecuma iedzīvotājam iemācīties jaunas prasmes, lai iegūtās zināšanas būtu iespēja nopelnīt iztiku.

Ceļvedī tiktu ietverti tādi senā amata meistari kā galdnieki, audējas, šuvēji, klūgu pinēji, skalu grozu pinēji, dravnieki, u.c.

Realizējot šo ideju tiks risinātas bezdarba problēmas. Radīsies vairāki amata meistari un radīsies iespēja izveidot jaunu uzņēmumu, kas spēj eksportēt precī vai pakalpojumu uz citiem novadiem. Rugāju novada ciemos būs vairāk iebraucēju. Tas rosinās ciemu iedzīvotājus parādīt sevi vislabākajā gaismā un tādējādi vairāk strādās pie savas apkārtnes sakopšanas.

Idejas nosaukums: Daudzfunkcionāla kultūras centra izveide Rugājos

Oranžā komanda: Ervīns Šaicāns, Rasma Piliņa, Gunta Grigāne, Dāvis Serds

Mērķi:

- Izveidot kā nacionālas un reģionālas nozīmes daudzfunkcionālu kultūras centru, nodrošinot daudzveidīgu un kvalitatīvu kultūrvidi, kas tādējādi palielinās novada pievilcību dzīves un darba apstākļiem, veicinās ekonomisko attīstību, kā arī nodrošinās daudzfunkcionālu infrastruktūru kultūras, izglītības, brīvā laika pavadīšanas, sabiedrisko pasākumu, uzņēmējdarbības un citu jomu pakalpojumu sniegšanai.
- Kultūras centrs būs sabiedrībai pieejama daudzfunkcionāla kultūras institūcija, kuras mērķis ir, veidojot un piedāvājot daudzveidīgus un kvalitatīvus kultūras pakalpojumus, uzturēt un izkopt kultūras norišu daudzveidību Rugāju novadā, reģionā un Latvijā, nodrošināt nacionālās un vietējās kultūras vērtību un tradīciju pārmantošanu, veicināt starpkultūru dialogu un sadarbību, kā arī veidot labvēlīgu vidi jaunradei un sociālajai līdzdalībai.

Idejas realizācija risinās sekojošus izaicinājumus Rugājos:

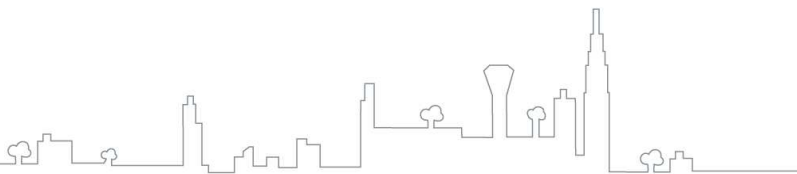
- tiks nodrošināta daudzveidīgu, kvalitatīvu un profesionālu kultūras pakalpojumu pieejamība laukos
- Izbūvējot novada centrā vērīgu jauno sabiedrisko objektu, tiks piesaistīti blakus novadu, pilsētu iedzīvotāji, viesi, kas attiecīgi novērtēs radītās priekšrocības un iespējas.
- Līdz ar kultūrvides attīstību un pieejamo pakalpojumu dažādību palielināsies arī iedzīvotāju brīvā laika pavadīšanas iespējas, tādējādi paaugstinot iedzīvotāju apmierinātību ar dzīves un darba apstākļiem kopumā. Dzīves kvalitātes uzlabošanās mazinās kvalificēta darbaspēka un kultūras profesionāļu aizplūšanu no novada vai Latvijas kopumā,
- Mūsdienīgas un kvalitatīvas infrastruktūras trūkums ar vismaz 800 sēdvietām profesionālu kultūras pakalpojumu sniegšanai.
- iecere veicina Rugāju kultūras un izglītības centra izaugsmi gan reģionālā, gan nacionālā līmenī, sekmējot novada konkurētspēju, sasniedzamību un pievilcību.

Daudzfunkcionālā centra infrastruktūra nodrošinās sekojošu kultūras pakalpojumu funkciju sniegšanu Rugājos:

- Muzikāli dramaturģiski uzvedumi, t.sk. opera, balets, mūzikli.
- Reģionālas konferences un pasākumi.
- Amatiermākslas norišu nodrošinājums.
- Simfoniskās mūzikas koncerti.
- Interesu izglītības programmas un mūžizglītības pasākumu īstenošana.
- Izstāžu un citu sabiedriski nozīmīgu kultūras pasākumu īstenošanu
- Tautas mākslas studiju izveide
- Radošo darbnīcu izveide, kas vērstas uz nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu

Kultūras centra apmeklētāju piesaistes instrumenti:

- Ar netradicionālām metodēm
- Inovatīviem līdzekļiem pasākumu organizēšanā
- Starpvalstu sadraudzības festivāli
- Ar amfiteātra stilā veidotu zāli
- Ar profesionālo mākslu
- Ar centra piedāvātajām iespējām dažāda vecuma iedzīvotāju grupām

Idejas nosaukums: Nerātno dainu festivāls

Zilā komanda: Guntars Pipurs, Daiga Moroza, Mārīte Orniņa, Nauris Molčanovs

Nerātno dainu festivāls Rugājos iecerēts kā pasākums Rugāju parkā brīvdabas estrādē reizi gadā jūlijā 2-3 dienas.

Pasākuma programmā pašdarbības kolektīvu priekšnesumi caur deju, dziesmu, mūziku, dzeju, teātri, mākslu, rotaļām ap un par nerātnām dainām un mīlestību. Dalībnieki - Rugāju un apkārtējo novadu pašdarbības kolektīvi, deju kopas, ansambļi, etnogrāfiskie ansambļi. Skatītāji un klausītāji – novada iedzīvotāji un viesi.

Nerātnās dainas ir nozīmīgs latviešu tautas nemateriālais kultūras mantojums, kas nepelnīti ir aizmirsts. Mūsdienās nerātnās dziesmas ir nopietns pētījumu objekts filologiem, antropologiem, psihologiem un mediķiem. Pētnieki uzskata, ka nerātnās dainas bija veids, kā izzināt pasauli, un tajā nav nekā piedauzīga. Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes dekāne Ausma Cimdiņa domā, ka latvieši kā tauta spējusi izdzīvot, pateicoties milzīgai seksuālajai enerģijai. Tā ir visa pamats un sākums – mūsu senči to zināja bez Freida. Būtiski piebilst, ka mūsu senču izpratnē tikumība nav vis saistīta ar seksuālo dzīvi, kas atspoguļota nerātnajās tautasdziesmās, bet gan ar bieži pieminēto darba tikumu, labsirdību, čaklumu. Nerātnās dainas – latvju Kamasutra. Mūsu senči sauca lietas īstajos vārdos, un šiem vārdiem piemita spēks, auglības maģija. Cilvēks ir Dieva radījums, kas vienots ar dabu, un, skaļi izteikti, vārdi iedarbojas arī uz augiem un dzīvniekiem, tāpēc labāk aug zāle un govīs dod vairāk piena. “Seksuālo simboliku iespējams iekodēt arī neitrālos vārdos – būtiski, ko mēs ieliekam katrā jēdzienā. Daudzviet tikai kontekstā atklājas, kurš tabu vārds ir aizstāts,” skaidro Ausma Cimdiņa.

Mērķis: veidot jaunu, unikālu pasākumu (kas ar lauku var kļūt par tradīciju) , kas veicinātu Rugāju novada atpazīstamību nacionālā līmenī, tūristu piesaistīšanu novadam, iespējams arī demogrāfiskās situācijas uzlabošana novadā un citur Latvijā.

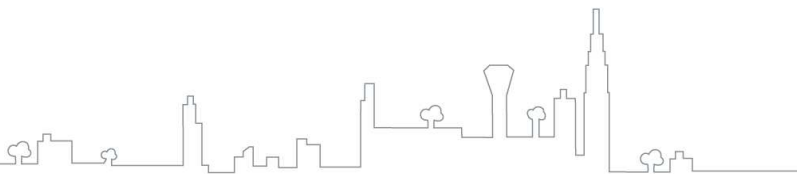
Sabiedrības viedoklis : paturot prātā, ka mūsu senčiem nerātnās dainas bija veids, kā izzināt pasauli vai, lai “atsvaidzinātu” attiecības laulāto starpā, ideja popularizēt šādā veidā nemateriālo kultūras mantojumu ir ļoti interesanta, ļoti labprāt apmeklētu šādu netradicionālu pasākumu!

Norise: dažādi pasākumi un aktivitātes Rugāju parkā un brīvdabas estrādē visām paaudzēm, lauku labumu un amatniecības tirdziņš, iespējams, Nerātno dainu izstāde ar karikatūrista Agra Liepiņa bildēm u.c. aktivitātes. Vakarā zaļumballe. Festivāla norisē aktīvi tiks iesaistīti pašdarbības kolektīvi un novada iedzīvotāji, uzņēmēji, NVO pārstāvji, piesaistīti sponsori un sadarbības partneri visā Latvijā, kā arī iesaistīti brīvprātīgie visos līmeņos.

Rezultāti: veicināta Rugāju novada atpazīstamība un tūristu skaita palielināšanās novadā, atbalstīti Rugāju novada uzņēmēji, lauksaimnieki, amatnieki, īpaši popularizēta vietējā lauksaimniecības produkcija, nodrošināta lietderīga un aizraujoša brīvā laika pavadīšana visu paaudžu pārstāvjiem.

Informāciju sagatavoja „Zilās komandas” pārstāve:

Mārīte Orniņa, e:pasts: marite.ornina@rugaji.lv

Idejas nosaukums: „6 pēdas zem virszemes”

Dzeltenā komanda: Vita Daukste, Anita Stalidzāne, Maruta Bukša, Valda Šmagre, Roberts Veins

Projekta ideja ir - atjaunot Rugājos vilcienu un radīt vēl nebijušu, elpu aizraujošu piedzīvojumu tūri: "6 pēdas zem virszemes!" Ar mūsu projekta palīdzību mēs vēlamies iesaistīt Rugāju novada iedzīvotājus, kā arī radīt lielāku interesi tūristu vidū, gan no citām Latvijas pilsētām, kā arī ārzemju tūristu vidū, izveidojot interesantu un vēl nebijušu projektu, kas sevī ietvertu ne tikai apskates objektu iespējas Rugājos, bet arī vairākus izklaides pasākumus. Ar šī projekta palīdzību tiktu veicinātas iedzīvotāju radošās izpausmes, Rugāju novads kļūtu par vienu no tūrisma apmeklētākajiem un iecienītākajiem galamērķiem.

Projekta mērķi:

1. Atjaunot Rugājos dzelzceļu un bānīti.

1931. gadā Rugājos sāka būvēt dzelzceļa līniju, kurā kursēja mazais bānītis. Vēl tagad cilvēki atceras savus atmiņu stāstus par bānīti- visu cilvēku draugu un palīgu. Skolotājas Margaritas Stradiņas atmiņu stāsts: „Vilcienu vilka neliela lokomotīve. Pasažieru vilcieni bija zaļā krāsā ar dzelteniem logu rāmjiem. Pavisam bija 5 vagoni un 1 pasta vagonš... Pa dzelzceļu sāka kursēt arī preču vilcieni. Tā tika piegādātas preces tirgošanai no Rīgas. Vilcieni pārvadāja minerālmēslus, iepircēju uzpirktos produktus no zemniekiem- bekonus, lopus. Savukārt, pretī sūtīja lauksaimniecības mašīnas...” Bānīša mūžs nebija garš, jo 1960. gados bānītis nekursēja pa Rugāju pagasta pļavām un mežiem. Tagad par viņu atgādina ceļš, kur agrāk atradās sliedes un kursēja bānītis, kā arī cilvēku atmiņu stāsti par šo mazo vilcieniņu...

Visa pamatā kā lielākais uzsvars tiek likta bānīša atjaunošana. Tas, iespējams, būs vilcieniņš uz riteņiem. Bānītis kursēs katru dienu, taču būs nepieciešama iepriekšēja pieteikšanās, ko varēs izdarīt, ielūkojoties mājaslapā, kas tiks izveidota par godu mūsu projektam. Bānītis pārvadās 40 cilvēkus, pa speciāli izveidotu maršrutu, kas pietās vairākās pieturās, kurās varēs izkāpt un doties apskatīt sev tīkamos objektus. Bānītis ik pēc 1 stundas atgriezīsies, lai pasažierus paņemtu no pieturām, kā arī pārvadātu tālāk.

2. Izveidot maršrutu, kurā būtu interesantas pieturas, izklaides objekti.

1. pietura- „Ūdensslēpošanas parks uz ezera”

Veselīga uzturēšanās saulē, gaisā un uz ūdens- izmantojot Rugāju ūdenskrātuvi. Rugājos varēs nodarboties ar sportiskām aktivitātēm neatkarīgi no gada laika. Par visu būs padomāts arī ziemā- slēpošana pa ledu, bet mazākajiem bērniņiem būs braukšana ar kamanīņām!

2. pietura- „6 pēdas zem virszemes”

Mežā tiks ierīkoti bunkuri, elpu aizraujoša izrāde un baisi notikumi, izdzīvošanas skola „raganu zupas katlā”

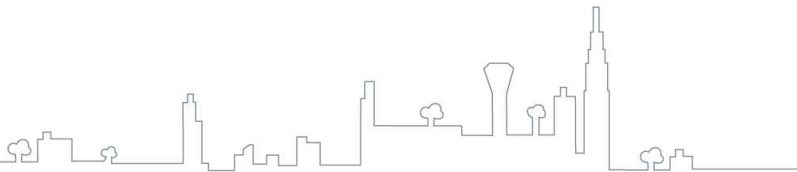
3. pietura- „Kapūnes dūņu SPA”

Tiks ražoti un piedāvāti ļoti veselīgi dūņu produkti. Dūņu produkciju varēs izmēģināt pats uz savas ādas un runā, ka tām piemīt dziedinošs spēks... Kompreses, šķidru dūņu peldes, aromterapija- tas nebūt nav viss! Pie mums būs tādi produkti kā šampūni, zobu pastas, vannas ekstrakti, sejas krēmi maskas un pat ziepes! Bānītī varēs arī iegādāties šo mūsu produkciju, bet mēs ar to vien neaprobežosimies un eksportēsim savu produkciju uz citām valstīm un Latvijas pilsētām! No „Kapūnes dūņu SPA” piedāvās arī sapropeļa produkciju. Tajā esot atrodamas daudzas bioloģiski aktīvas vielas, piemēram, vitamīni un hormoni. Sapropeļi arī ir lielisks palīgs lauksaimniecībā- uzlabo augsnes kvalitāti, kā arī ir ideāla lopbarības piedeva, kas veicinās lielāku izslaukumu! Ražosim vēdekļišus un jumtu segumus no ekoloģiskajām Kapūnes niedrēm!

Idejas ieviešanas posmi turpmākajos gados:

- Definēt koncepciju saistībā ar projektu, apzināt kultūrvēsturiskos materiālus un cilvēkus konkrētajās vietās (saturs, izmantojamie un nepieciešamie materiāli, resursi u.tml.)
- Biedrības izveide, domubiedru grupa (ideju ģenerēšana par mūsu projekta aktuālākajām tēmām)
- Informatīva kampaņa vietējiem iedzīvotājiem (aptaujas, sanāksmes u.c.)
- Talkas, konkursi un citas aktivitātes, kas veicinātu iedzīvotāju un uzņēmēju iesaistīšanos. (Sakopsim veco dzelzceļu)
- Informācija tūrisma materiālos par Latviju, kuri tiek izplatīti ārvalstu tūristiem.

Projekta mērķauditorija: Esošie un topošie amatnieki, kuri varēs pārdot savu produkciju kādā no „pieturām.” mūziķi, mākslinieki, vietējie uzņēmēji, nevalstiskās organizācijas, kultūras darbinieki un praktiski jebkurš

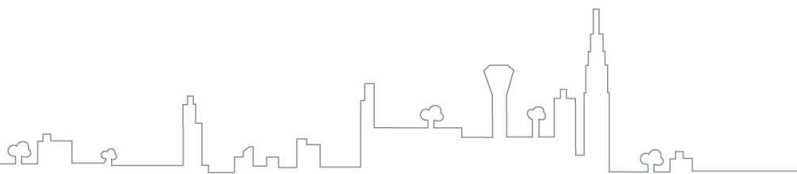
interesents, protams, arī Rugāju novada iedzīvotāji, tūristi no ārvalstīm un Latvijas pilsētām, ciemiem! Tā būs lietderīga un aizraujoša brīvā laika pavadīšana visu paaudžu pārstāvjiem.

Sagaidāmie sociāli ekonomiskie ieguvumi: Kopēja novada tēla izveidošana un interesanta apskates objekta radīšana, atpazīstamība Latvijas, Baltijas un Eiropas līmenī, kā arī vispasaules līmenī. Rugāju novads būs viens no TOP 3 apmeklētākajām vietām visā Latvijā; Cilvēkiem būs jaunas darbavietas; Uz Rugājiem brauks tūristi, kas būs liels ekonomiskais ieguvums visam novadam!

Sadarbības partneri: Rugāju novada dome, sociālie portāli, laikraksti, TV. Skolu, uzņēmēju, NVO pārstāvji, sponsori tiks meklēti ārzemēs, Latvijā, citās pašvaldībās, kā arī iesaistīti brīvprātīgie cilvēku resursi visos līmeņos, paredzēta publiskā un privātā partnerība organizēšanā.

Tikai mums visiem kopā tas izdosies! Mēs Tevi gaidīsim Rugāju novadā!

Informāciju sagatavoja „Dzeltenās komandas” pārstāve: Vita Daukste, e-pasts: lielina12@inbox.lv

Idejas nosaukums: „Siena viesnīca” 19.gadsimta stilā

Baltā komanda: Liene Pipure, Inese Feldmane, Elīna Briede – Puļča, Inga Gavare

„Siena viesnīca” 19.gadsimta stilā

Komanda: Inese Feldmane (Rugāju novada vidusskola), Elīna Briede – Puļča (jaunā māmiņa), Inga Gavare (Rugāju novada dome, sekretāre), Liene Pipure (Rugāju novada Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja)

Priekšlikums: attīstīt tūrismu Rugāju novadā un pilnveidot iedzīvotāju zināšanas par 19.gadsimtu Latvijā.

Projekta mērķis ir apzināt latviešu tradīcijas, veicināt iedzīvotāju interesi par Latvijas vēsturi un izveidot atpūtas vietu „Siena viesnīca” 19.gadsimta stilā, sniedzot vietējiem novada iedzīvotājiem un Rugāju novada viesiem iespēju izbaudīt 19.gadsimta gaisotni, kā arī attīstīt tūrisma nozari un veicināt nodarbinātību Rugāju novadā.

Siena viesnīcas piedāvājumā ietilps gulēšana sienā un uz cisu maisiem, pusdienu ēšana no māla traukiem ar koka karotēm, peldes mēnessgaismā, ogošana, sēņošana, kā arī iespēja apgūt senos amatus – galdnieks, podnieks, dravnieks, kalējs, meitenēm būs iespēja pilnveidot sevi rokdarbu jomā un kļūt par audējām, adītājām, šuvējām un tamborētājām. Viesnīcā ietilps arī lauku sēta ar dažādiem mājdzīvniekiem – govīm, cūkām, zirgiem, aitām, suņiem, kaķiem, pīlēm, vistām, trušiem un zosīm. Tāpat viesiem būs iespēja atzīmēt latviešu svētkus – Lieldienas, Miķeļus, Līgo dienu, Jāņus, Mārtiņdienu, Ziemassvētkus, ievērojot senās svinēšanas tradīcijas.

Projekts veicinātu viesu interesi par Latvijas vēsturi, celtu vietējo iedzīvotāju pašapziņu, palīdzētu risināt nodarbinātības jautājumu Rugāju novadā un attīstītu tūrisma nozari.